

2. Barnehagens verdigrunnlag

Barnehageloven og Rammeplanen angir hvilket verdigrunnlag barnehagene skal bygge på.

Disse verdiene skal prege barnehagehverdagen og være en rettesnor for all aktivitet og alle ansatte.

Noen av disse verdiene er omtalt i dette avsnittet, mens andre er tatt med under andre kapitler i planen.

Barnehageloven § 1: Formål

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.»

«Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.»

«Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.»

Fra Rammeplanen:

Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng.

Kragerøbarnehagens pedagogiske plan 2021 – 2026;
2. Barnehagens verdigrunnlag

2.1 Likestilling og likeverd

Fra Rammeplanen:

Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet. Barnehagen skal bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling og ikke-diskriminering og bidra til at barna møter og skaper et likestilt samfunn. Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen. Personalet må reflektere over sine egne holdninger for best mulig å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling.

I Kragerøbarnehagene skal alle barn oppleve at det er mye som er likt og mye som er ulikt hos mennesker, enten det gjelder kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, etnisitet, kultur, sosial status, språk og religion. Barnehagens personale skal være tydelige på at alle er like mye verd uansett hvem de er.

I Kragerøbarnehagene har de ansatte fokus på at alle barn skal inkluderes i lek og aktivitet;

- for å skape trygghet og trivsel
- for å gi gutter og jenter like gode leke- og utviklingsmuligheter
- for å hindre utestengning og utvikling av mobbeadferd

Kragerøbarnehagens pedagogiske plan 2021 – 2026;
2. Barnehagens verdigrunnlag

2.2 Barns medvirkning

Fra Rammeplanen:

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen.

Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barnehagen må observere og følge opp alle barns ulike uttrykk og behov.

Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta.

I Kragerøbarnehagene skal alle barn ha mulighet til å påvirke sin egen dag i barnehagen, og de skal oppleve at de er en del av fellesskapet og at deres mening teller like mye som andres mening.

Stikkord på hvordan barn sikres medvirkning:

- personalet følger barnas spor og interesser mer enn å legge ferdige detaljerte planer for hva som skal skje (se kapitlet Barnehagen som pedagogisk virksomhet)
- omtrent hvert år har barnehagene en trivselsundersøkelse der grupper av barn har mulighet til å si hvordan de trives og har det i barnehagen

Barnets medbestemmelse og selvverd

- Ta hensyn til og følge barns perspektiv
- Gi barna gjensidig rolle i det daglige samspillet
- Voksne tilpasser seg fleksibelt til barna
- Barna får prøve ting selv
- Fremme barnets autonomi gjennom opplevelsen av at de kan påvirke omgivelsene

Statped

Kragerøbarnehagens pedagogiske plan 2021 – 2026;
2. Barnehagens verdigrunnlag

2.3 Bærekraftig utvikling

Fra Rammeplanen:

- Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.
- Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftige samfunn.
- Bærekraftig utvikling handler om at mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. Det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt.
- Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.
- Barnehagen skal legge grunnlag for barnas evne til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet. Barna skal gjøre erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen. For samiske barn betyr dette å leve i samklang med, nyttiggjøre seg av og høste av naturen.
- Barna skal få naturopplevelser og bli kjent med naturens mangfold, og barnehagen skal bidra til at barna opplever tilhørighet til naturen.

I Kragerøbarnehagene skal alle barn oppleve at det er viktig å ta vare på seg selv, hverandre og omgivelsene rundt dem.

Stikkord på hvordan barnehagen jobber med bærekraftig utvikling:

- Ta vare på naturen;
  - barn som blir glad i naturen og dens «undere» – tar vare på den!
  - Oppleve glede av å være ute, legge opp til aktiviteter som skal fremme barnas glede ved å være ute i naturen
  - Oppdage og utforske naturen, småkryp og vekster. Fokus på å vise respekt og ta vare på naturen: Ikke ødelegge, knekke eller plage, men verne blomster og planter, småkryp, dyr, trær og busker.
  - Leke, bygge, konstruerer med naturens materialer som sand, vann, jord, kongler, pinner, steiner, blomster og blader mm.
  - Få begynnende forståelse for naturens kretsløp og forståelse for klær etter vær.
  - Følge årets gang med fokus på årstidenes særpreg.
  - Sette fokus på hva som er menneskeskapt i naturen og ikke hører hjemme der og hva som er naturens eget.

- Forvalte ressursene
  - Fokus på matsvinn:
innkjøp og oppbevaring, bruke av det vi har før vi kjøper nytt.
Små porsjoner
Påleggsbruk- skrive dato, bruke opp det som er åpnet
bruk av rester – kan vi trylle frem en ny rett av rester?
høster og bearbeider til mat
  - Fokus på søppel og kildesortering
Plukke søppel og ta med søppel hjem fra tur.
Tur til butikken og pante flasker

Kragerøbarnehagens pedagogiske plan 2021 – 2026; 2. Barnehagens verdigrunnlag

Barna sorterer i ulike dunker, plast, mat, etc
Bokhashi – mat blir til jord og gjødsel

- Fokus på gjenbruk:
Bruke formingsmateriell på kreative måter:
Bruk av engangsmateriale som esker, blikkbokser, korker, rør osv i aktiviteter sammen med barna
Lage by og slott av gjenbruksmateriell.
Bruke tegnebøker i stedet for løse tegneark.
ikke plastposer ved handling, men stoffposer
Ikke fotposer i plast - ta av skoa isteden
skiftposer i stoff istedenfor plastposer

- Bevissthet rundt mat
  - Fokus på matens opprinnelse
så frø fra frukt og grønnsaker vi spiser, og forske på hva som vokser fram eller ikke og hva vi må gjøre for å la det vokse. La barna delta i vanning og stell.
Hvor kommer maten vår fra? Plukke ut enkelte matsorter f.eks eple, gulrot, bær, fisk til nærstudier.
  - Fokus på mattilbudet i barnehagen
Utvikle lukt og smaksans: Introdusere nye smaker og matvarer på en positiv og spennende måte.
Ha et allsidig matvaretilbud med hovedvekt på plantebasert og fisk og sjømat.

- Holdninger
  - Ta vare på lekene våre. Reparere der vi kan.
  - Framsnakke det å arve klær og leker
  - Slå av lys i rom vi ikke er i
  - gi barna en forståelse av hva det vil si å ta vare på det vi har rundt oss, det være seg i naturen, men også i forhold til de lekene, bøkene og det utstyret vi har i barnehagen
  - Bevisst i forhold til å ikke bruke mer enn nødvendig av forbruksutstyr, tørkepapir, tegnepapir osv
  - Ikke levere ut dokumenter i papirform, digital kommunikasjon

Kragerøbarnehagens pedagogiske plan 2021 – 2026;
2. Barnehagens verdigrunnlag

2.4 Barns rettigheter i barnehagen

Fra UDIR:

- Barnehagen skal være et trygt sted og medvirke til at barn trives.
- Barna skal ha et trygt barnehagemiljø. De skal ha vern mot alle former for fysisk eller psykisk vold. Mobbing og trakassering blir regna som vold.
- Barnehagen skal forebygge krenkinger og mobbing.
- Barna har rett til omsorg.
- Barnehagen skal forebygge, stoppe og følge opp utestenging og mobbing.
- Barna som blir holdt utenfor leken, skal få spesiell oppfølging fra barnehagen. Det samme skal barn som holder andre utenfor leken.
- Barna skal møtes med tillit og respekt.
- Barna skal ha voksne rundt seg som er gode rollemodeller.
- Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andre sine følelser.
- Barna har rett til å bli hørt i alt som handler om dem. Deres meninger skal vektlegges i samsvar med deres alder og modning. Det står i [FNs barnekonvensjon](#) og barnehagelovens §3.

Kragerøbarnehagen følger kunnskapsdepartementets råd for å vurdere barnets beste:

Vurderingen av hva som er barnets beste må gjøres på en konkret og individuell vurdering av hvilke tiltak som vil være det beste for det enkelte barnet.

Viktige momenter å gå ut fra:

- Barnets synspunkter
Momenter:
  - Barnets alder og modenhet
  - Styrken av barnets ønske
  - Om dette er et ønske barnet har holdt fast ved over lengre tid
  - Hvilken type spørsmål det gjelder
  - Om barnet har forståelse for konsekvensene av sitt ønske
  - Styrken av de momentene som eventuelt taler mot å ta hensyn til barnets ønske
- Barnets identitet, karaktertrekk og egenskaper
- Bevaring av familiemiljøet og nære relasjoner
- Omsorg, beskyttelse og sikkerhet
- Sårbarhetssituasjon
- Barnets fysiske og psykiske helse
- Barnets rett til utdanning

Kragerøbarnehagens pedagogiske plan 2021 – 2026;
2. Barnehagens verdigrunnlag